

Tatoveringsblekk – en underkjent helsefare?

Tatoveringer er blitt populært, men innholdet i blekket som benyttes er i liten grad regulert. Vi har begrenset kunnskap om forekomst av komplikasjoner ved tatovering, både på kort og lang sikt.

En tidligere frisk kvinne med kjent kontaktallergi mot sink ble tatoveret av en profesjonell tatovør. I løpet av to uker utviklet hun kløe og hevelse i det tatoverte området. Det oppsto en hyperkeratotisk hudtumor i den delen av tatoveringen som var utført med rødt blekk (fig 1). Hun oppsøkte lege, som tok en biopsi. Histologisk undersøkelse var forenlig med keratoakantom, en benign tumor som etter vår erfaring kan være vanskelig å skille fra kutant plateepitelkarsinom både klinisk og histologisk. Det tatoverte området, inkludert hudtumor, ble eksidert (fig 2) og dekket med en delhuds-transplantasjon. Ved histologisk undersøkelse av resektatet ble diagnosen endret til pseudoepitheliomatøs hyperplasi.

Pseudoepitheliomatøs hyperplasi kan

oppstå ved kroniske inflammatoriske dermatoser og ble rapportert å ha oppstått i en tatovering første gang i 2003 (1). Per dags dato er det beskrevet færre enn ti tilfeller,

«Det finnes ingen generelle regler i Norge for hva tatoveringsblekk kan inneholde»

de fleste i tatoveringer med rødt blekk (2). Lesjonene kan mistolkes som plateepitelkarsinom. Behandling er eksisjon av det tatoverte hudområdet.

Tatoveringsblekk består gjerne av oppløsninger med saltkrystaller av tungmetaller og sot. Nyere blekk er organiske og inneholder gjerne fargepartikler (azopartikler) som også benyttes i blant annet maling, blekk til skrivere og billakk (3). Noen azopartikler er karsinogene, og EU har forbudt anvendelse av enkelte av disse til farging av tekstiler, men de kan stadig anvendes til tatovering (4).

Det benyttes idag laserbehandling for å fjerne uønskede eller mislykkede tatoveringer, uten at det finnes kunnskapsgrunnlag for at slik behandling er trygg (5). Hva skjer når man varmer opp tungmetallkrystaller i en tatovering med høyenergilaser?

Produksjonen av tatoveringsblekk er i liten grad regulert, og det finnes ingen generelle regler i Norge for hva tatoveringsblekk kan inneholde. Vi etterlyser et bedre regelverk for tatoveringer og tatoveringsblekk.

Pasienten har gitt samtykke til at artikkelen blir publisert.

Vi takker hudlege Olav Laastad for henvisning av pasienten.

Gudjon L. Gunnarsson
gudjonleifur@yahoo.com
Hulda B. Eiríksdóttir
Erik Knapskog
Carsten S. Mikkelsen

Gudjon L. Gunnarsson (f. 1973) er spesialist i plastikkirurgi. Han er overlege ved Plastikkirurgisk avdeling, Sykehuset Telemark. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Hulda B. Eiríksdóttir (f. 1975) er lege i spesialisering i allmenmedisin og fastlege ved Sentrum legesenter i Skien. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Erik Knapskog (f. 1966) er fastlege ved Sentrum legesenter i Skien. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Carsten S. Mikkelsen (f. 1968) er spesialist i hud- og veneriske sykdommer og overlege ved Brønderslev hudlegeklinikk i Danmark. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Litteratur

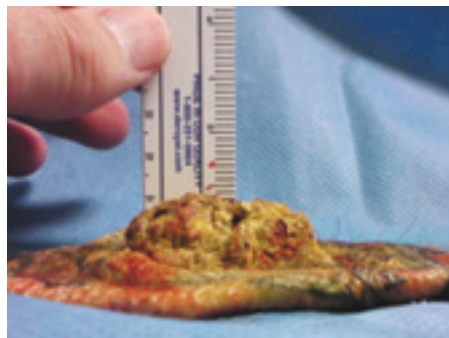
1. Balfour E, Olhoffer I, Leffell D et al. Massive pseudoepitheliomatous hyperplasia: an unusual reaction to a tattoo. *Am J Dermatopathol* 2003; 25: 338–40.
2. Zayour M, Lazova R. Pseudoepitheliomatous hyperplasia: a review. *Am J Dermatopathol* 2011; 33: 112–22.
3. Engel E, Santarelli F, Vasold R et al. Modern tattoos cause high concentrations of hazardous pigments in skin. *Contact Dermat* 2008; 58: 228–33.
4. EU Regulation (EC) 1907/2006 (REACH) that restricts the use of azo dyes in textile and leather articles in the EU. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/L_396/L_39620061230en00010849.pdf (3.1.2014).
5. Bäuml W, Eibler ET, Hohenleutner U et al. Q-switch laser and tattoo pigments: first results of the chemical and photophysical analysis of 41 compounds. *Lasers Surg Med* 2000; 26: 13–21.

Mottatt 2.12. 2013, første revisjon innsendt 16.12. 2013, godkjent 6.1. 2014. Redaktør: Matilde Risopatron Berg.

Publisert først på nett.

Figur 1 Hyperkeratotisk hudtumor i tatoveringen. Begge foto: Gudjon L. Gunnarsson

Figur 2 Eksidert vev, inkludert tumor